

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

ЛИСТ ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН
ПО ПОДНЕ

ПРЕТПЛАТА ИЗНОС:
Месечно 3 драхме, тромесечно 9 драх-
ми, годишње 36 драхми.

РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

Стан уредништва:
улица Краља Петра бр. 70.

БРОЈ 10 лепта

Уређује ОДБОР

БРОЈ 10 лепта

НАШИ ХЕРОЈИ

Успех војводе Бабунскога

Пре три дана војвода Јован Бабунски са својим четницима успео је да на Преспанском Језеру ноћу потопи један непријатељски моторни чамац са јачом извидничком патролом и том је приликом заробио два немачка официра, од којих је један начелник немачког бригадног штаба.

Узрдно честитамо храброме војводи на овом новом јуначком подвигу.

ЈЕДАН КОНФЛИКТ

Значајне појаве

Између немачке милитаристичке клике и политичких кругова појавио се опет конфликт према извештајима, који стижу преко Швајцарске. Међутим, судећи по многим околностима, а нарочито према последњим изјавама канцелара Хертлинга пред великом комисијом рајхстага, тај конфликт није акутног карактера, нити је озбиљнији намера. Јер, чињеницама је утврђено, да је политика немачке владе потчињена вољи и жељама главнога генералштаба. Зато је Форверц са пуним правом могао рећи, да су у Немачкој шефови у сваком смислу речи Хиенденбург и Лудендорф, преко којих кaiser спроводи своје намере.

Једна је ствар јасна, да је данас у Немачкој моћ милитариста већа но икад. После дуге борбе, после таквих унутрашњих трзавица, након жучне полемике и бурних манифестација, немачки милитаристи су успели, да још једном триумфују. Они су успели, да одрже своје завојевачке принципе, и да немачкој влади опет наметну своју вољу. Кроз уста канцелара Хертлинга говорила је доиста врховна команда.

При оваком стању ствари изгледа чудно, да је могао избити нов конфликт између немачких милитариста и политичких кругова. Он је се ипак појавио, и сам тај факат показује, да је успех милитариста више формалног значаја, и да он није заснован на чврстом темељу, нити је поткрепљен поуздањем немачког народа у могућност његова остварења. Напротив, народ је већ одавно изгубио веру у могућност победе и показао је своју

жељу за миром врло честим манифестацијама и митинзима. Рајхстаг је јаком већином изгласао резолуцију о миру без анексија и одштета. Немачки социјалисти и данас воде живу кампању у истом смислу, а независни социјалисти иду чак дотле, да пре-те и револуцијом. Немачки политички кругови подложни су веома овоме јаком утицају, од кога се није могао сасвим ослободити ни сам граф Хертлинг, када је у извесним питањима био јако дво-смислен и нејасан.

Милитаристи хоће да увере немачки народ, како је победа на домаку, и зато траже офанзиву на западу и ивикују нове и огромне жртве од народа. Међутим, извесни политички кругови нису оптимисти у погледу на развој те офанзиве, и предвиђајући и свентуалност пораза, наваљују, да се по сваку цену започну преговори о општем миру. Ова разлика у схватању изазвала је поглавито нов конфликт, који истовремено представља, како изгледа, последњу фазу о-горчене борбе, која се у Немачкој већ одавно води између милитариста и умеренијих политичких елемената.

Посред ов нове борбе налази се кајзер, који, иако душом одан принципима и тежњама милитаристичке класе, почиње изненада да се колеба и да чак нагибетези, коју истичу политички кругови. Његово држање може послужити као мерило ситуације. Оно показује, да је немачка сумња у војнички успех општа и коренита, и да напори милитариста представљају последњи покушај, да се одржи политика анексија и одштета.

ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ

Цирих, 17. — «Кројц-цајтунг» јавља да се немачка олада налази пред одлукама које ће бити од највеће важности за потоњи рад и за трајање рата.

Берн, 17. — Кнез Биллов препоручио је кајзеру да се покаже попустљивији у питању мира.

Штокхолм, 17. — Генерал Хофман, немачки делегат у Брест-Литовску, изјавио је новинарима: Ако Руси не усвоје немачке услове мира, немачка ће војска окупирати Ревал.

Лондон, 17. — Председник италијанске владе, посетио је г. Балфура. Тајмс пише, да су се ова два државника разговарали о савезничкој конференцији, која ће се вероватно састати идуће недеље.

Цирих, 17. — Цар Карло је издао наредбу да се мора водити рачуна о жељи радника односно побољшања ситуације у животним намирницама.

Берн, 17. — Представници социјалиста у рајхстагу изјавили су да принципи Лојда Џорџа и Вилсона могу послужити као основа за преговоре о миру. Либерални посланик Денкер, изјавио је, да буржоазија савата то питање исто онако као и народ. Социјалисти су се изјаснили у корист права народа да располажу сами својом судбином.

ПРОБЛЕМ МИРА

Коментари америчке штампе

Лондон, 17. јануара
Америчка штампа нетиче разлику између говора Чернина и Хертлинга. Тајмс вели да је сувише безочна тежња Немачке да води преговоре посебно, са сваки од савезника. «Ови — вели лист — морају још енергичније, сада, наставити рат».

Њу-Јорк Трибин пише да одашиљање америчких трупа на западни фронт показује да Сједињене Државе не мисле прихватити ма какав предлог Немачке.

Њу-Јорк Ворлд констатује да граф Хертлинг није хтео да изложи ратне циљеве. Политички кругови у Вашингтону веле о покушају графа Чернина за закључење сепаратног мира «ако Аустрија жели мир, потребно је да учини званичан корак код Споразума».

КРИТИКЕ ХЕРТЛИНГОВИХ ИЗЈАВА

Захтеви немачких социјалиста

Лондон, 17. јануара.

Дописник «Франкфуртер Цајтунг» у Берлину јавља да ће канцелар Хертлинг поново говорити о Белгији. Многи немачки публицисти писали су о правичним принципима Савезника.

«Форверц» тражи да се објасне три главна питања: 1. Право успостављања независности Белгије; 2. Слобода народа да сами одређују систем владавине и 3. Евакуација северних француских области. То је програм за којим тежи радничка класа.

Максимилијан Харден одобрава програм Савезника и напада Немачку услед њеног двосмисленог држања на преговорима у Брест-Литовску. Он усваја тачно гледиште Споразума о Алзас Лорену и додаје да се уговори морају држати у тајности.

ЈЕДНО ПРИЗНАЊЕ

Базел, 17. јануара

Арбајтер Цајтунг истиче да преговори о миру у Брест-Литовску не показују никакво побољшање ситуације. Руси су послали на конференцију демократе, а централне силе аристократе. Једни и други објашњавају на свој начин право народа да управљају сами својом судбином. У оваквим околностима споразум је тежак и перспектива за успех преговора врло слаба. Ми морамо предвидети могућност прекида преговора и настављања рата док се не постигне да услови мира буду диктирани или Русији од стране аристократије, или Немачкој и Аустрији од стране демократије.

РУСИ И ЈЕРМЕНСКА

За самоопредељење Јермена

Рим, 17. јануара.

Агенција Стефани јавља: Савет комесара објавио је следећу прокламацију: «Савет комесара руског народа доставља јерменском народу, да ће влада сељака и радника потпомагати право јерменског народа из Русије и Турске, да сам располаже својом судбином. Савет комесара изјављује, да је остварење овог права могуће, ако се постигну, апсолутан потребне за слободом референдум јерменског народа, едеће претходне гаранције:

1. Да се одмах повуку трупе са границе Јерменске у Турској и да се организује јерменска милиција која ће обезбедити слободу јерменског становништва;

2. Да се врате у отаџбину сви емигранти јерменски који живе у разним државама;

3. Да се дозволи повратак свима Јерменима, које су турске власти, у току рата, депортирале у унутрашњост Турске; Савет комесара изнеће исти услов у преговорима о миру са Турцима;

4. Да се образује у Јерменској привремена влада изабрана према демократским принципима;

5. Комесар за спољне послове на Кавказу, Стеван Надулитан мора помоћи јерменски народ у остварењу прве и друге тачке и у организовању мешовите комисије, која ће поставити границе.

НАШИ НА КОРЗИЦИ

Из једног приватног писма

Ајачио, децембра

.....Овде смо пре петнаест дана имали изложбу женских радова, које су наше женскиње израдиле у овдашњој енглеској радионици. Осим израћених предмета показивало је се и како се која ствар ради,

нарочито тканине, разне врсте платна, ћилимови, ручне торбе и друго. Продавачице су биле у српском народном одећу. Цео један спрат елегантног «Гранд Хотела» био је украшен предметима, које су вредне руке наших жена и девојка израдиле. Једне су преле вуну на српским прелидама; друге су сповале и уводиле платно на правим српским разбојима, које су у овдашњој енглеској радионици израдили српски занатлије; а треће су ткале. Французи и Францускиње са највећим чуђењем посматрали су све то, јер они не могу да појме, да српска жена може и уме да изради оне ствари, које се код њих раде само у фабрикама. Продато је за 2000 франака израћених предмета, махом ситница, јер веће ствари и од веће вредности Енглескиње чувају за изложбу, која ће се доцније приредити у Лондону. Од суме добијене за продате израћенине, управница енглеске радионице дала је 100 франака «Друштву за помоћ интернираним и заробљеним Србима».

Данас ово наше друштво приређује концерт у српској колонији у Боквану; јер тамо има неколико Француза, чланова утемељача са улогом од 200 франака. А уочи наше Нове Године биће и овде концерт.

Ових дана дошао је један свештеник, Србин из Америке. Он води једну партију добровољаца за солунски фронт. Прошле недеље држао је у овдашњој српској цркви величанствен говор о васкрсу који чека васколико Српство. Своју беседу завршио је громким речима: «Срби могу бити гробови, али никада робови!» Држао је говоре и у другим српским колонијама. Прекјуче је отпутовао за Бастију, где такође има Срба..... Д.

АУСТРИЈА И НЕМАЧКА

Социјалисти против пангерманиста

Лондон, 17. јануара

Дописник Манчестер Гардиана у Амстердаму телеграфише: Накнадне вести показују, да су штрајкови од последње недеље у Чешкој, Будим-Пешти и Доњој Аустрији имали веома озбиљан карактер. Њихови главни узроци нису економски, већ политички. Огроман је јаз између политике аустријске дипломатије и схватања радника. Док су у Немачкој пангерманисти задобили победу свуда, у Аустрији су осуђени од радничке класе. Немци не могу више са Аустријом поступати као са оруђем. Аустро-угарска демократија се већ одупире.

Франкфуртер Цајтунг јавља: Последња седница велике комисије рајхстага показала је јасно да присталице програма анексија чине мањину у рајхстагу. Коментари немачке штампе показују, да су озбиљне диференције између немачких политичких странака,

ХЕРТЛИНГОВЕ ИЗЈАВЕ

Коминике социјалиста

Цирих, 17. јануара

Политичка криза наставља се у Немачкој. Либерални кругови испољавају све веће разочарење због канцеларова говора. Социјалистички листови објављују коминике странке, у коме се оштро напада граф Хертлинг. У овоме се велики задатак графа Хертлинга био је да најпре застави дипломатску офанзиву Споразума, за тим да спречи окретање светског јавног мишљења против нас и да објавом тачних циљева рата припреми зближење зараћених народа. Мисија Хертлингова није била лака, али ни немогућа. Међутим Хертлинг није успео у своме задатку.

Канцелар чак није схватио тај задатак и није признао његову нужност. Он је претпоставио методе старе дипломатске школе.

Неуспех Хертлингов био је највећи у делу говора о ратним циљевима Немачке. Коминике социјалиста закључује према томе: »Хертлингову политику не могу помоћи социјалисти величине.«

Минхенер *Нојесте Нахрихтен* критикују врло оштро канцеларов говор. »Хертлинг следује стопам својих претходника, пише лист, и само историци будућег времена моћи ће рећи, да ли је говор од 11. јануара имао утицаја да доведе до часног мира.«

Али, има и других знакова, који испољавају политичку кризу. *Келнше Цајтунг* доноси говор независног социјалиста Хофмана, који је рекао: »Швајцарци вам је претио опозицијом. Аустрија је на 10 минута од катастрофе. Ако преговори са Русијом пропадну, ако се економске тешкоће повећају, канцелар ће се наћи пред страшном ситуацијом.«

ПРИВРЕДНА

КОНФЕРЕНЦИЈА

Корнона предавања

Женева, 22. децембра 1917

У доба када један знатан део наше избегличке колоније у Женеви проводи време у беспослици, не умејући да се у овом тешком избегличком животу сами помогну и у овој културној и у сваком погледу примерној земљи раде на личном усавршавању, мило нам је истаћи користан приватан рад двојице Срба. Г. г. Милош Бокшан, адвокат из Бурђева, и Јован Рогулић, агроном из Вуковара, који живе у Женеви, у последње време пропутовали су источну Швајцарску у циљу проучавања њених привредних прилика и установа, и резултате својих опажања ставили су на расположење удружењу српских трговаца у Швајцарској.

Ово удружење у недељу, 17. ов. м., у 3 и по часа по подне, сазвало је у ресторану »Du Rhodé« скуп чланова наше колоније у Женеви, на коме је скупу г.

Бокшан, у виду једног предавања, изнео слушаоцима та своја и г. Рогулићева опажања. Г. Бокшан је слушаоцима изнео прикупљене податке о организацији привредних школа у источној Швајцарској, о разним облицима задругарства, о организацији привредно-социјалних институција, о индустријским предузећима и, наослетку, г. Бокшан је описао и један повећи приватни посед који је имао прилике са Рогулићем да посети.

Присутни, којих је било преко стотине, слушали су најпажљивије ово предавање, које је било врло поучно и обилно материјалом и разишли су се са ове конференције захвални предавачима на овим обавештењима, тако корисним за будуће развијање наших привредних извора и снага.

А.

† ВАС. РАДОВАНОВИЋ

трговац и бивши народни посланик

Из Србије нам стиже вест, да је честити старина Василија Радовановић трговац и бив. народни посланик из Раче-Крагујевачке умро 6 децембра пр. год. не дочекав да види своју отаџбину ослобођену и увећану и да сачека долазак своја три сина који се овде на Солунском фронту налазе.

Пок. Васа-Чика Васа-био је виђена политичка личност, уживао је добар глас у својој околини и као трговац и као грађанин па је с тога и биран за народног посланика у своме срезу.

Њега поред многобројних пријатеља и познаника жале и оплакују и његови синови: Витомир-Вита, трг. и бив. народни посланик, који је остао у Србији; Чеда, Божа и Пера војници на овом фронту, Виола у Женеви; ћерка Наталија, вет. Вој. Стојковић, чин. Мин. Грађев.; снахе: Викторија, Викторија и Живана; брат Јеврам, сестра Наста; унучићи, синови: Љубисав и Милан и остала многобројна фамилија.

Бог да прости Чика Василија, нека му Бог подари рајско насеље, лака нека му је Српска земља, коју је он жарко љубио.

Љ. Р. Јов.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Париз. — Услед вероватноће велике немачке офанзиве, коју пангерманисти предсказују, генерал Петен енергично утврђује дефанзивне положаје на фронту. Предузете су исте мере и на енглеском фронту. Према последњим извештајима непријатељ може да оперише са два и по милиона бораца на белгијском и француском фронту, па ипак да не постигне никакав успех.

Штокхолм. — Украјина обухвата 850 хиљада квадратних километара и има више од 40 милиона становника.

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

Са солун. фронта

Француски коминике

Солун, 17. јануара

Наша је артиљерија успешно тукла непријатељске батерије на завијутки Црне Реке и северно од Битоља. Авијатичари су бомбардовали непријатељске логоре код Кабалавчи и станицу Миљетково. Оборен је непријатељски аероплан под уша Струме.

Франц. коминике

Париз, 17. јануара

После артиљериске борбе француски је одред дубоко продрио у немач. линије југо-источно од Еспа-ле О. Заробљено је војника. Оборен је један немачки аероплан и три друга приморана да се спусте.

Енглески коминике

Лондон, 17. јануара

Одбијен је непријатељски препад у близини Ар-

ла. На сектору Пре-а непријатељ јако тукла наше положаје. У ваздушној борби оборена су два немачка аероплана.

Непријатељски авијатичари напали су Лондон. Материјалне су штете незнатне.

Италиј. коминике

Рим, 17. јануара

Прекјуче у јутру наша је пешадија енергично напала непријатељске положаје на висовима источно од Азијага и пробила на неколико места и поред непријатељског отпора. У вече је евакуисано за позадину 1500 војника од којих су 62 официра.

Наша и савезничка артиљерија успешно су тукле непријатељска појачања која су нагло притицала у помоћ непријатељским трупама. Оборео је 12 непријатељских аероплана.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

ДРУЖИНА „ЈУГОСЛАВИЈА“

Наши ученици у Волосу, а из Битољске Гимназије, Учитељске Школе и Богословије основали су још 26. новембра прошле године велику дружину »Југославију«. Бележећи са задовољством ову похвалну замисао, ми од своје стране молимо читаоце, да ову ђачку дружину потпомогну прилозима у књигама, часописима, као и другим начином.

УГАЉ ЗА ГОРИВО

Угаљ за гориво може се добити код рибеље нијаци по цени ока 40 лепта.

ЧИТУЉА

Радомир Мојсиловић, рез. п-поручник и студент шумарства погинуо је 1 дец. пр. год. Слава му!

Стеван Веселиновић, трговац и председник Трговке Омладине у Алексинцу преминуо је прошле године у Алексинцу. Бог да му душу прости!

ПИСМА ИЗ СРБИЈЕ

Многи нас моле да објавимо, да се код њих налазе писма или карте из Србије, тражећи да им адресанти јаве своју тачну адресу; али не наводе, од кога су та писма или карте; ко пише из Србије. А без тога не можемо да их задовољимо. Стога молимо све, да у таквим огласима наведу; коме је писмо или карта упућена и ко и одакле шаље, или, а то је најпоузданије и најбрже, да писмо или карту пошаљу нама, па да се ми побринемо да дође до правог адресанта.

СРПСКО ТРГОВАЧКО ДРУШТВО

Обавља све банкарске послове. Врши размену новца по најповољнијим дневним курсевима.

Прима новац на штедњу и чување.

Канцеларија ес налази у улици Александра Великог бр. 7, у згради хотела »Ка-

одашиљања трупа, оруђја и артиљерије, и претеки јој, у противном случају, са објавом рата.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Париз, 17. — Г. Клемансо сазваће савезничку конференцију, којој ће присуствовати Лојд Џорџ, Орландо, лорд Милнер и генерали Вилсон, Алфиери, Фох и Вега. Седнице конференције држаће се кроз неколико дана.

Париз, 17. — Тан јавља да ће се идуће недеље држати у Версаљу седница ратног савезничког савета. Седници ће присуствовати Лојд Џорџ и Орландо. Првим седницама председаваће г. Клемансо.

Берн, 17. — »Мерзецајтунг« је забрањен због чланка: Треба напустити Аустрију! О овом питању води се жива полемика у немачкој штампи.

Амстердам, 17. — Денеше из Аустро Угарске јављају за великоширење максималистичких идеја у Аустрији.

Берн, 17. — Рајхстаг ће наставити рад прекосутра.

Амстердам, 17. — Одржавају се вести, да су озбиљни нереди избили у индустријским областима Рајне. У Милхајму трупе су употребиле митраљезе.

Берн, 17. — »Минхенер Нахрихтен« изјављује, да нереди у Прагу узимају карактер револуције.

Цирих, 17. — Пангерманска штампа напада немачког мин. финансија, који је кајзеру доставио, да је због финансијских тешкоћа немогућа немачка офанзива.

Рим, 17. — Листови јављају да су бивши краљ Константин и његови агенти тражили да Гебен и Бреслао изађу из Дарданела и бомбардују Једејска острва, нарочито острво Митилену, Сару, Чио, у циљу да се проузрокује паника код грчког становништва и омете мобилизација.

Берн, 17. — Комисија Делегација за спољне послове усвојила је великом резолуцију, у којој са задовољством прима к знању изјаве аустријских министара.

Берн, 17. — Килман и Чернин отпутовали су јуче у Брес-Литовск. Врло је вероватно, да тамо неће наћи Троцког.

Петроград, 17. — Лист *Известиа* објављује чланак, који се приписује Троцком, а у коме се вели, да руска револуција неће никад пристати на игру грубих немачких прохтева.

Лондон, 17. — Енглески кругови предвиђају сигуран прекид преговора у Брес-Литовску.

Париз, 17. — Италијански мин. спољ. послова г. Сонино приспео је у Париз.

ПРИЗН. ИЗ СРБИЈЕ

Обавештајни Биро Срп. Црв. Крста у Солуну, добио је нову партију оригиналних признаница из Србије за следеће улагаче.

Умољавају се г. улагачи да се обрате овом Бироу лично или писмено, како би им се приспеле признанице предале.

Лица која се обраћају Бироу писмено да им се признанице испошљу на означену адресу, дужна су тачно назначити коме су новац слали, место, где и време кад, како бих им се приспеле признанице могле испослати.

Из крајева под Бугарима:

Јакић Смиља, Јанковић Атанасије и Светозар (2), Јадић Игњат, Јевтић Борђе, Јелисавчић Милош, Јовановић, Аранђел, Благоје, Јова, Марко, Милан, Миленко, Обрад и Светозар, Јовић Младен и Јоргаћевић Никола.

Качаревић Живојин, Ковачевић Србислав, Ковић Филип, Којен Дрон, Крстић Драгомир (2), Кузмановић Велимир, Кустурић Влада.

Лазар Франц, Лазаревић, Тодор (2), Лазић Бошко и Мирко, Лукић Петар (2).

Љујић Матија.

Магденовић Радмило, Манојловић Петар (2), Марковић Вој., Драг., (2), Милун и Светислав, Мартиновић Стеван, Маршићанин Тихомир (3), Матић Драгомир, Мацић Стојан, Микић Милан, Миленковић Петар, Милићевић Михаило, Милојевић Владимир, Милосављевић Добривоје, Милошевић Рада (3), Митић Јован (3) и Стеван, Михаиловић Милош, Младеновић Арса и Риста.

Недић Димитрије, Никодијевић Никодије, Николић Н. Димитрије, Бураћ, Јован и Чеда, Новачек Драгутин.

Оглић Мил.

Павловић Милко, Палурић Милан, Пауновић Јован, Петковић Чедомир, Петровић: Владимир, Мика, Никола и Радисав, Пећанин Милан, Поповић Младен, Михаило и Петар, Прокић Ж. Милан, Протић Данило и Марко.

Радековић Јован, Радовановић Милош, Радојковић Јован (2), Радомировић Филип, Радосављевић Драг., Рајковић К. Милан (2) Раићеловић Милутин, Ристић Добривоје и Тодор.

Саватић Милорад, Самуел Мор, Сарић Владимир, Симић Бошко и Станко, Симоновић Душан, Спасић Жарко и Илија, Стојић Ј., Стеменковић Алекса и Никодије, Станковић Влада и Цера, Станојевић Милан и Милутин, Станојловић Рад., Стевановић Веља, Стефановић Милорад, Никола и Петар (2), Стевчић Арсеније П. Добривоје, Стојановић Благоје (2), Војислав, Петко и Риста, Стојиљковић Драгутин, Душан и Мих., Стојић Тодор и Тома.

Тасић Димитрије и Јордан, Терзић Драгољуб, Тодоровић Бошко, Томић Константин, Трајковић Манастије, Трифуновић Велимир и Милорад.

Ђирић Љубомир (2), Цветковић Борђе и Светозар.

Чурић Павле (2).

Џипковић Бранко.

Шурдиловић Јован.

— Наставиће се —

Одговорни уредник
Бошко Богдановић
Штамп. »Велика Србија«